

Система професійної
освіти в Україні.

Рівні освіти. Форми освіти.

Вищі навчальні заклади.

Умови вступу та навчання

Освіта є основою розвитку суспільства, а право на освіту - одним з головних прав людини в будь-якому цивілізованому суспільстві. Право на освіту в нашій країні гарантоване Конституцією України.

Система освіти в Україні

Прийом громадян до професійно-технічних навчальних закладів здійснюється для здобуття професій (спеціальностей) за такими освітньо-кваліфікаційними рівнями:

- кваліфікований робітник;
- молодший спеціаліст.

Професійно-технічні навчальні заклади Чернігівської області

Чернігівське вище професійне училище №15

► На базі 9-ти класів

"Верстатник широкого профілю", "Оператор верстатів з програмним керуванням";

"Слюсар з механоскладальних робіт", "Слюсар-ремонтник";

"Слюсар з ремонту автомобілів", "Рихтувальник кузовів".

З отриманням диплому кваліфікованого робітника. Термін навчання - 3 роки.

► На базі 11-ти класів

"Слюсар з ремонту автомобілів";

"Слюсар з механоскладальних робіт", "Слюсар-ремонтник";

"Токар";

"Фрезерувальник";

"Агент з постачання";

"Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення";

"Декоратор вітрин".

З отриманням диплому кваліфікованого робітника. Термін навчання: 1 рік.

ДПТНЗ «Чернігівський професійний будівельний ліцей» №18

Зі строком навчання 3 роки (освіта 9 класів)

- ▶ Штукатур; монтажник гіпсокартонних конструкцій; маляр.
- ▶ Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування; електрогазозварник.
- ▶ Штукатур; лицювальник-плиточник, маляр.
- ▶ Електрогазозварник; електрозварник на автоматичних та напіваавтоматичних машинах.
- ▶ Столяр будівельний; різьбяр по дереву та бересту.

Зі строком навчання 1 рік (освіта 11 класів)

- ▶ Муляр; електрозварник ручного зварювання.
- ▶ Столяр будівельний.
- ▶ Електрогазозварник.

Зі строком навчання 1,5 роки (освіта 11 класів)

- ▶ Штукатур; лицювальник-плиточник, маляр.
- ▶ Штукатур; монтажник гіпсокартонних конструкцій; маляр.
- ▶ Штукатур; монтажник систем утеплення будівель; маляр.

Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування №9

Робочі професії:

- Кравець
- Кравець-закрійник
- Перукар (перукар-модельєр)
- Перукар (перукар-модельєр).
Візажист
- Візажист. Візажист-стиліст
- Агент з організації туризму.
Адміністратор
- Фотограф (фотороботи)

Молодші спеціалісти:

- Швейне виробництво
- Перукарське мистецтво та декоративна косметика
- Художнє фотографування

Сосницький професійний аграрний ліцей

Спеціальності за якими здійснюється підготовка в Сосницькому ПАЛ: на базі 9 класів:

- ▶ 1. Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва, слюсар з ремонту с/г машин та устаткування, водій автотранспортних засобів категорії «С».
- ▶ Електромонтер з обслуговування та ремонту електроустаткування
- ▶ Кухар, кондитер. Термін навчання за спеціальностями - 3 роки.

на базі 11 класів:

- ▶ 1. Електрозварник ручного зварювання.
- ▶ Слюсар з ремонту автомобілів; водій автотранспортних засобів категорії «В»
- ▶ Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва; слюсар з ремонту с/г машин та устаткування, водій автотранспортних засобів категорії «С». Термін навчання за спеціальностями - 1 рік.

Прийом до ліцею проводиться без екзаменів та сертифікату ЗНО.

Учні ліцею забезпечуються гарячим харчуванням, гуртожитком та стипендією.

Чернігівський ліцей залізничного транспорту №5

Перелік професій, за якими навчаються у Чернігівському професійному ліцеї залізничного транспорту:

Помічник машиніста тепловоза

Помічник машиніста електропоїзда

Слюсар з ремонту рухомого складу

Провідник пасажирського вагона

Касир квитковий

Касир багажний

Кухар

Кондитер

Монтажник санітарно-технічних систем та устаткування

Електромонтажник з освітлення та освітлювальних мереж

Електромонтажник силових мереж та електроустаткування

Зварник арматурних сіток і каркасів

Формувальник залізобетонних виробів та конструкцій

Штукатур

Маляр

Лицювальник-плиточник

Електрогазозварник

Газорізальник

Монтажник гіпсокартонних конструкцій

Електрозварник на автоматичних та напівавтоматичних машинах

Щорське вище професійне училище лісового господарства

На базі 9 класів училище готує кваліфікованих робітників за такими спеціальностями:

- ▶ - штукатур, лицювальник - плиточник; маляр (3 роки навчання);
- ▶ - кухар, кондитер (3 роки навчання);
- ▶ - озеленювач; лісник, єгер (3 роки навчання).

Особи, які закінчили 11 класів приймаються до училища на навчання за такими спеціальностями:

- ▶ - лісник, єгер, вальник лісу (1 рік навчання);
- ▶ - кухар (1,5 років навчання);
- ▶ - оператор комп'ютерного набору, секретар керівника (організації, підприємства, установи) (1 рік навчання);
- ▶ - столяр, верстатник деревообробних верстатів (1,5 роки навчання);
- ▶ - штукатур, лицювальник-плиточник (1,5 років навчання).

На базі робітничих професій «озеленювач, лісник, єгер» (після 9 класів), «лісник єгер» (після 11 класів) Щорське ВПУЛГ здійснює підготовку молодшого спеціаліста за спеціальністю «Лісове господарство» з кваліфікацією «Технік лісового господарства».

Умови вступу до ПТНЗ

Вступники подають особисто заяву про вступ до професійно-технічного навчального закладу, вказуючи обрану професію (спеціальність), форму навчання, місце проживання, до якої додають:

- ▶ документ про освіту (оригінал) за умови вступу на денну форму навчання за державним замовленням; в інших випадках - оригінал або завірену копію;
- ▶ документ про присвоєння освітньо-кваліфікаційного рівня «кваліфікований робітник» за результатами закінчення другого ступеня навчання у навчальному закладі другого або третього атестаційного рівня (для навчання на третьому ступені професійно-технічної освіти у навчальних закладах третього атестаційного рівня) (оригінал або його завірену копію);
- ▶ медичну довідку за формою, установлену чинним законодавством;
- ▶ 6 фотокарток розміром 3 x 4 см (правилами прийому в окремих випадках можуть встановлюватися інші розміри та кількість фотокарток);
- ▶ копії документів, що дають право на пільги до вступу в навчальний заклад (за наявності).

Умови прийому

Прийом до професійно-технічного навчального закладу проводиться шляхом конкурсного відбору вступників на навчання:

- ▶ за рейтинговим списком вступників;
- ▶ за результатами співбесіди;
- ▶ за результатами середнього бала свідоцтва про базову загальну середню освіту або середнього бала атестата про повну загальну середню освіту;
- ▶ за результатами вступних випробовувань;
- ▶ запровадження інших критеріїв відбору, що не суперечать законодавству України.

Рівні акредитації навчальних закладів

Відповідно до статусу вищих навчальних закладів встановлено чотири рівні акредитації:

- ▶ I рівень — технікум, училище, інші прирівняні до них вищі навчальні заклади;
- ▶ II рівень — коледж, інші прирівняні до нього вищі навчальні заклади;
- ▶ III рівень — інститут, консерваторія;
- ▶ IV рівень — інститут, консерваторія, академія, університет.

В залежності від отриманого вищим навчальним закладом рівня акредитації, в ньому може здійснюватися підготовка фахівців з різними освітньо-кваліфікаційними рівнями:

- ▶ ВНЗ I рівня акредитації — вищий навчальний заклад, у якому здійснюється підготовка фахівців за спеціальностями освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста;
- ▶ ВНЗ II рівня акредитації — вищий навчальний заклад, у якому здійснюється підготовка фахівців за спеціальностями освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста та за напрямками підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра;
- ▶ ВНЗ III рівня акредитації — вищий навчальний заклад, у якому здійснюється підготовка фахівців за напрямками освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра, спеціальностями освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста, а також за окремими спеціальностями освітньо-кваліфікаційного рівня магістра;
- ▶ ВНЗ IV рівня акредитації — вищий навчальний заклад, у якому здійснюється підготовка фахівців за напрямками освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра, спеціальностями освітньо-кваліфікаційних рівнів спеціаліста, магістра.

Форми навчання у вищих навчальних закладах

Навчання у вищих навчальних закладах здійснюється за такими формами:

- ▶ денна;
- ▶ вечірня;
- ▶ заочна, дистанційна;
- ▶ суботня;
- ▶ екстернатна.
- ▶ Форми навчання можуть бути поєднані. Терміни навчання за відповідними формами визначаються можливостями виконання освітньо-професійних програм підготовки фахівців певного освітньо-кваліфікаційного рівня.
- ▶ *Екстернатна форма навчання* — особлива форма навчання, що передбачає самостійне вивчення навчальних дисциплін, складання у вищому навчальному закладі заліків, екзаменів та проходження інших форм підсумкового контролю, передбачених навчальним планом.

Умови вступу до ВНЗ

- ▶ Для вступу на перший курс на навчання для здобуття ступеня бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямувань) на основі повної загальної середньої освіти - у формі зовнішнього незалежного оцінювання, творчих конкурсів, вступних іспитів або співбесіди в передбачених цими Умовами випадках. У 2017 році приймаються сертифікати зовнішнього незалежного оцінювання 2016 та 2017 років;
- ▶ Для конкурсного відбору осіб, які на основі повної загальної середньої освіти вступають на перший курс бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямувань), зараховуються бали сертифіката(ів) зовнішнього незалежного оцінювання (результати вступних іспитів, творчих конкурсів) з української мови та літератури (перший предмет), математики, історії України або біології за вибором вищого навчального закладу (другий предмет), загальноосвітнього предмету, з якого проводиться зовнішнє незалежне оцінювання (вищий навчальний заклад може передбачити право вступника на вибір з двох предметів), або творчого конкурсу (третій предмет).
- ▶ Реєстрація електронних кабінетів вступників, завантаження додатків до документів про повну загальну середню освіту починається 29 червня та закінчується о 18 год. 00 хв. 25 липня;

Конкурсний бал розраховується:

Для вступу на перший курс бакалавра (магістра медичного, фармацевтичного та ветеринарного спрямувань) на основі повної загальної середньої освіти за формулою:

$$\text{Конкурсний бал (КБ)} = K1 \cdot P1 + K2 \cdot P2 + K3 \cdot P3 + K4 \cdot A + K5 \cdot OУ,$$

де P1, P2 - оцінки зовнішнього незалежного оцінювання або вступних іспитів з першого та другого предметів; P3 - оцінка зовнішнього незалежного оцінювання, вступного іспиту або творчого конкурсу з третього предмету; A - середній бал документа про повну загальну середню освіту переведений в шкалу від 100 до 200 балів (додаток 5), OУ - бал за успішне закінчення підготовчих курсів вищого навчального закладу для вступу до нього за шкалою від 100 до 200 балів при вступі на спеціальності (спеціалізації), зазначені в додатку 6.

Невід'ємні вагові коефіцієнти K1, K2, K3, K4, K5 встановлюються вищим навчальним закладом з точністю до 0,01: K1, K2, K3 встановлюються на рівні не менше 0,2 кожний; у разі проведення творчого конкурсу K3 не повинен перевищувати 0,25 (0,5 - для спеціальностей галузі знань 02 «Культура і мистецтво» та спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»); K4 не може перевищувати 0,1; K5 не може перевищувати 0,05. Сума коефіцієнтів K1, K2, K3, K4, K5 для кожної конкурсної пропозиції має дорівнювати 1.

Оцінки з документа про повну загальну середню освіту, які виставлені за 5-бальною шкалою, враховуються таким чином: "3" відповідає "6", "4" відповідає "9", "5" відповідає "12". У разі відсутності з об'єктивних причин додатка до документа про повну загальну середню освіту його середній бал в 12-бальній шкалі вважається таким, що дорівнює 2.

Критерії вибору ВНЗ

▶ Платне або безкоштовне навчання

Зараз багато хто йде у платний ВНЗ, щоб отримати освіту, на їхню думку, не навчаючись. Однак, як стверджують викладачі, що навіть якщо ви не пройшли на безкоштовне відділення у державний ВНЗ, то йдіть на платне: це і престиж, і якість освіти. Не треба думати, що на бюджет вступити неможливо. Принаймні, необхідно спробувати, а можливість платної освіти завжди залишається за вами.

▶ Державний або приватний

У державному ВНЗ є можливість вступити на бюджетне відділення. Крім того, диплом державного ВНЗ більше цінується сьогоdnішніми роботодавцями. Можливо, це пов'язано з чинним у багатьох у свідомості стереотипом, що «за гроші можна не вчитися». Можливо з тим, що багато недержавних ВНЗ виникли не так давно і ще не встигли, що називається, напрацювати свою програму. Тому, незважаючи на те, що деякі комерційні вищі навчальні заклади пропонують дійсно висококласну освіту, на ринку праці продовжує існувати певна дискримінація їх випускників.

▶ Гуманітарний або технічний

Технічні ВНЗ вважають досить важкими як для вступу, так і для освіти, але, як показує статистика, студенти цих ВНЗ швидше всіх живаються у комерційній структурі.

Що стосується гуманітарних, то тут ви будете більше читати і вивчати безліч таких предметів як «Література», «Релігієзнавство», «Філософія», «Екологія», «Історія». Фахівці, що закінчили гуманітарний ВНЗ, найбільш здатні до творчої праці.

▶ Престижність ВНЗ

Звичайно, завжди краще вчитися в першому ВНЗ країни, але не завжди виходить. Отже, наступним обирайте ВНЗ, який має статус державного, а не приватного, коли ж і туди не вступили, то дорога вам в приватний. Щоправда, зараз є нові спеціальності, яким найкраще навчатися у молодих фахівців, наприклад, PR-менеджери. Це професія з'явилася не так давно і краще про неї можуть розповісти і передати знання та досвід тільки молоді фахівці, ті, хто вже встиг спробувати себе в цій сфері.

▶ Денне або інше

Найцікавіше навчання на денному відділенні. Там ви завжди в курсі останніх подій, постійно берете участь у різних заходах. Але якщо ви не хочете побути в колективі п'ять років, а заробляти, то краще податися на заочне - це і час вільний і повністю відкриє поле для можливостей.

На що ще потрібно звернути увагу при виборі ВНЗ?

- ▶ Якщо ви з іншого міста - дізнайтеся, чи є при навчальному закладі **гуртожиток** і які умови проживання в ньому.
- ▶ Для тих, хто збирається продовжити навчання на вечірньому або заочному відділенні, особливо актуальне значення матиме наявність у ВНЗ добре **укомплектованої бібліотеки**. Якщо її немає, будьте готові до того, що більшість книг і підручників доведеться купувати за свій рахунок.
- ▶ Для хлопців однією з умов вибору може стати наявність **військової кафедри**.
- ▶ Найважливіше, на що потрібно звернути увагу при виборі вищого навчального закладу - це **якість навчання**.
- ▶ Зберіть інформацію про **репутацію ВНЗ**, професійному рівні викладачів, технічному оснащенні і т.п.

Пошук вузів за предметами ЗНО

<http://osvita.ua/vnz/guide/subjects.html>

